

ММ

ЛЮБОГОЛОВІЇ

ИЛИ

ПОВЕВМЪГЛЧНО

ОПИСАНІЇ.

ТОМ. 2.

ФЕВРУАРІЙ 1846.

ЧИСЛО 14.

Испытайте писанія, въ нихже бо обращете
животъ вѣчный, и сокровище неизчерпаемое.

СМЪРНА.

Въ Печатѣрница Я. Даміанова.

1846.

ЮНОБОРОДЬ

1846

ОИУАДАМАОАОН

ДИКОНПО

14 ОБОЛР

1846 ИЮЛЯ

2 100

Историческое описание, по которому не следует соображать
интересы граждан, и следовательно не следует

СЛУЖИМ

Въ Императорскомъ Университетѣ

1846

ЛЮБОДОВІВ

ИЛИ

ПОВЕДМЪСАЧНО ОПИСАНІЕ

ФЕВРЯРИЦ, 1846]

[ЧИСТО 14.

ЗВМІВДЪЛНОЕ ХУДОЖЕСТВО.

Новы опытности за
намокрѣванѣ житно.

Отъ три години, едно сѣдѣство во Франца занимавасе да испытѣва различни и искѣсны земледѣлци (ораче), и да истѣрѣсѣва опытности за намокрѣванѣ житно. На днешній день че тѣа опытности са совершенны и точны, ще речемъ оныа слѣдѣа кои успѣха, и оныа послѣдствіа и произведенія кои ѡтѣхъ происхождатъ непосредственнѣ.

Но догадѣ не сме начели нека кажемъ вкратцѣ за понатіе че като приготватъ жито за сѣма, намокрѣватъ го первѣ въ вода, смѣшана съ нѣкаквы неща, кои слѣдственнѣ ще видиме подробеннѣ каквы са и що са.

Онова жито що е за сѣма, ако е познано добре оше сначала че е развалено, и нечисто, или е смѣшано съ нѣкаквы неща, кои намокрѣватъ многѣ пѣти главоболіе, лѣдѣсть, а некогашъ и смѣръ; сир. ако го познаваме че е таково, нѣе тогава поемаме какъ непрекорѣчно че това страданіе и болѣсть происхожда отъ бытность и присутствіе отъ една пѣчка (грибъ) произлишнѣ и чрезмѣрнѣ малка (*Furedo carie, D. C.*), отъ коа сѣмки недокончатны прохѣждатъ вънутре въ стѣкани и соединени насажденѣта чрезъ частицы подземны и сплетѣватсе съ оныа сѣществѣнность зерненна що е тамъ насаѣна, и така промѣнюватъ неина многоцѣнна сѣществѣнность во едно вещество (матерія) болѣзненно и повредително. За това проче ще предпоставиме средства таквѣа, што да запираѣтъ това явленіе повредително, да покажатъ нѣкаквы за това успѣхи, и да изгасѣватъ тѣа всегдашні прѣтаженія въ земли и рожденія повредителны.

За таквѣа способѣности и пользы отъ

многѣ время почтенніи и человекѣлюбивѣи людіе совзѣха внимателно намѣреніе, за да опытатъ и да опредѣлатъ онова жито що е за сѣма да е неповредително и успѣшно, за да отдаде своаи рожа полѣзна и призовильна; направиха, казѣватъ, големи истѣрѣсѣванѣта за да познаатъ коа е причина (сѣкѣя) та пристигѣа некогашъ, вмѣстѣ докро, на таково вѣдѣно и повредително состоаніе (халъ), но и до сѣнова допытѣвасе сѣкій и казѣва: кое е по добро средство за да прѣимаме доквы успѣхи въ наши сѣванѣта, и какво да ги учѣваме отъ това повредително чернило, каколь сир. и дрѣги таквѣа повредителны неща, кои се распрѣсѣдѣватъ въ сички клѣмы и мѣста, въ сичка земля, по сички различни жита? Защо таа неизвѣсность за той противодѣя и исцѣленіе? Защо таа различна жатѣа и неполѣзна, това многоцѣнно и многоцѣлекное земледѣланіе, ще речемъ ли?

За що? че се состои найповече въ земледѣлци и орачи, нежели въ дрѣги любопытны и человекѣлюбивы люды: добри обзорѣнія са мѣчни за правѣнѣ, опытности са кѣсны за свѣршѣванѣ и за повторѣванѣ, дѣйствителны искѣсны и терпѣливы рѣдѣки са, здрави наставленія и дѣйствителны (работни) разсѣжденія иматъ чрезмѣренѣ и прѣизлишенѣ тѣдѣ, за да се разсѣлатъ и да стѣнатъ достопрѣятны.

До сѣнова, казѣватъ, не стана дрѣго въ това земледѣльно хѣдѣство, самѣо едно особна опытность коа настави человекѣа въ земледѣльно работѣнѣ: сѣкій земледѣлецъ работи така какѣото пристигѣа да се наѣчи или отъ дрѣги или отъ своаи особно обзорѣніе и пригледѣванѣ земледѣльно, но не се спѣдѣби да знае и да познаѣа истинны причины и добри наставленія кои сами тѣа

можатъ да покажатъ и да направятъ да про- никне и да успее добро понатіе и хѣдожест- во въ негово особно и самодчено рако- те нѣ земно, кое става совершенно со съ умо- смотрительнаго наставленіе и со съ прилѣжно правенѣ, но не полѣчи това щастіе. Прилѣ- пенъ секій обывковеннш во основа що се е надчилъ отъ свои си родители, борисе со съ твѣрдына земна, но отгласнѣва опорнш и жестокобднш онѣа улачшеніа и удокреніа кои мѣ се приносятъ подчительнш и предпо- ставляватъ мѣ се подроbnш, не вѣрѣва но- воизобрѣтеніа и добри наставленіа, но пред- почита да се предава на неискѣнш и непо- стоаннш умове, кои никакво понатіе нема- тъ основательно и точнш доказательно.

Това стана причина та не може досеова да стане совершенъ успѣхъ, каквото тре- бваше да е въ земледѣльнш работы и за- ниманіа. Испытай на особно всакое спраши- ваніе и предложительное наставленіе въ ма- ла нѣкоа польза, и ще видишъ че, каквото за намокрѣванѣ житно, това хѣдожество се намѣрѣва още така, каквото малко дѣте бое е още въ пеленш, и совсемъ че това до сенова знаенѣ е пристигнало на такъвъ дѣйствительнш на днешній день степень, многопотребленъ а недостаточенъ.

Ститина, за онѣа кои разсмотрѣватъ и испытѣватъ не може да остане и да въ- де никакво сѣмнѣніе и недоуѣренность, за да се не предпочитатъ онѣа превосходни по- средства кои се предложиха отъ Бенедікта Превостова и отъ Мажеа Домбаслова за на- мокрѣванѣ житно за сѣма. Какво прочее! направили ли добре чіа агрономи кои се за- нимають въ смотреніе земледѣльно? Отъ 1807-е, Бенедіктъ Пр. показа и представи че како има во онѣа вода, въ коа натопѣ- ватъ сѣменное жито, сѣра мѣдна (кюкюртѣ бакъри, sulfate de cuivre, *θεικός χαλκός*) става дѣйствительно основа сѣма и успѣшно въ- такова натопѣванѣ; отъ 1835-е, Мажей Дом. направен да се виждатъ израдни про- изведеніа отъ сѣра содова (sulfate de soude, *θεική σόδα*), смѣшана со съ ситна неизгасена варъ за това сѣшо дѣло, отъ каквото пред- поставиха. казвамъ, чіа това наставленіе ви- дѣли ли си да се оставатъ старонавыковен- ни ракотенѣта земледѣльни, и да се пред- почитатъ нови? Никакъ; едвѣмъ междѣ многочисленни наставленіа твѣрде малушна са онѣа кои пріаха польза отъ таа опыт-

ность, коа полѣчи успѣхъ отъ искѣнш раз- смотрители, каквото по долѣ ще речеме.

За таа причина се и досади на онѣа, кои се занимають да истѣрѣватъ опытности за улачшеніе земледѣлно. Но уѣѣреніе ис- тинно, любовь хѣдожественна за хѣдо- жество, чѣвствованіе должественно побѣжда- ватъ чѣа челоуѣколюбивш людѣ да не оста- ватъ това полѣзно намѣреніе поглаенѣ.

Това само чѣвствованіе е причина да из- слѣдѣваме ново полѣзно прошеніе и пыта- нѣ за намокрѣванѣ сѣманно и да поста- виме опытности соразмѣрнш со съ онѣа що са напрешнш най предпочтеннш и най по- знаннш междѣ сички що се още отъ 1755- е лѣто представиха. Нше се уѣѣраваме наипаче на тоа искренній опытъ за двѣ причинш най важнш: за полѣзно хѣдожест- во земледѣльно, и за нравственно здравіе.

Перва причина е то: има нѣкои четѣри годинъ, отъ каквото единъ земледѣлецъ значителенъ, М. Колленотъ, представи за основа развалюванѣ що става въ нѣкои жи- та еднѣ понатіе совсемъ напротивъ на това що послѣдѣва въ первое наставленіе. казва че, това развалюванѣ нема дрѣга причина само сѣманное несовершенство сначала узрѣ- ванѣ що е избрано за сѣманѣ; споредъ него, сир. каквото той казва гнилость въ жито- така се вселава, каквото въ нѣкои животни нѣкоа природна отъ родители страсть и недостатокъ. Негова сѣща опытность уѣѣ- рава го че намокрѣванѣ житно не полѣзва дрѣго самш да прави скоро прозавеніе жит- но. и че само средство за да имаме жито чисто и непокваренно, состои да не употре- бляваме дрѣго самш сѣма совершеннш узрѣ- ло, натопено въ вода и отдѣвлено отъ онѣа зѣрна, кои какъ развалени оставатъ и плы- ватъ на поверхность водна. основа жито що е за сѣма колкѣто се садчи да е покварено и да не е чисто, толкѣва порече треѣва на- квасванѣ довро. Тѣри во единъ со съдѣ во- да толкѣва колкѣто да потахне довро сичко жито; развѣрѣвай го твѣрде довро со съ е- дна лопата, и ще видишъ сички зѣрна що не са здрави и за сѣма неприѣтни, че изла- ватъ и оставатъ както слама да плыватъ на поверхность водна; отфѣрлай ги тогава отъ тамш сички, што да останатъ онѣа що са на днѣ водно; и така имашъ за сѣманѣ здраво и плодосно жито.

совершенно истолкованіе слѣдѣва.

ГРЯМОТЯ Іоанна Антиоха Константина
воеводи, князя Молдавскаго, данна Кипри-
анскому монастырю, що є въ Кессарабіа и
отстои 35 верствъ отъ градъ Кишиневъ

30-й день Іандрія 1699-е лѣто.

Во имя отца и сына и святаго дѣха, Трой-
ца сватаа Единосѣннаа и нераздѣлимаа,
се азъ рабъ Владыки моему, Господѣ Богѣ
и спасѣ нашемѣ Исусѣ Христѣ, и Тройческіи
поклонникѣ. Іоаннѣ Антиохѣ Константиновѣ
воевода. Кожію милостію Господарь земли
Молдавской. Оже господства мы благопріиз-
волихъ, нашимъ благымъ произволеніемъ,
чистимъ и свѣтлимъ сердцемъ, отъ вѣса
нашеа дѣши, и отъ Бога помощіа, съмате-
раще господства мы, и ревнюще добримъ
дѣломъ иже дѣлаше иншіи сватопочившіи
Господаріе прежде насъ бывшіи. о любви еже
имѣли къ Богѣ, и къ сватымъ церквамъ, и
монастирамъ, и къ когомолбникамъ, иже
помиловаше, и укрѣпише спасеніа ради дѣ-
ши своеа въ вѣчное не умираемое имя до-
чрое, и не минущее поминаніе. Того ради
Господства мы, кѣпмо сп четьри сватители
Молдавскіи, куръ Савва архіепископъ, и ми-
трополить Сѣчавскый. и куръ Михаилъ епи-
скопъ Раманскый. и куръ Іакопъ епи-
скопъ Радовскый, и куръ Варлаамъ епи-
скопъ Хѣшкый, и съ вѣсѣмъ свѣтомъ Бо-
ларей нашихъ, великихъ и малыхъ, съматра-
хомъ ради сватаго монастыра называемаго
Киприана, идеже єсть храмъ успеніе пресва-
тіа чистіа, и преблагословеніа владыци
нашеа Богородици, и присно дѣвы Маріа.
Понеже зѣло ослабилъ, и осиротѣлъ сей сва-
тый монастырь, и осталъ безъ комати, и
безъ вѣсего еже требеть на пицѣ обители
таковой отъ нераденіа, и злаго устроеніа
живущихъ въ ней ленивыхъ, и непотребныхъ
Богѣ, и человекомъ злихъ калугерей. сего
ради Господства мы, и съ вѣсѣмъ свѣтомъ
нашимъ съматрахомъ, и свѣтовахомъ яко
неподобаеть ослабити сей сватый мона-
стырь Киприана да опѣстѣеть; и осиротѣ-
еть до конца въ дни Господства нашего.

Ино Господства мы поклонихомъ, и поми-
ловахомъ, и дадохомъ сей сватый монастырь
Киприана сватомъ славномъ царскомъ мона-
стырю называемомъ Зографѣ, въ сватой го-
рѣ Якопѣ, идеже єсть храмъ сватаго
славнаго чудотворца, и повѣдонецца, вели-
комученика Христова война Георгіа. Яко да
будеть монастырь сей выше писанный Ка-
приана вѣчный метохъ сватей обители Зо-
графской, отъ сватаа гора, также єсть и
сватый монастырь Добровецъ. Понеже сва-
топочившій Іоаннѣ Стефанъ воевода, ста-
рый, и докрый, отецъ сватопочившаго Іо-
анна Богдана воеводи, єсть ктиторъ сватѣй
обители Зографской, обнови, и поми-
лва сватѣю обитель, часть мѣра (стѣны)
стеннаго разореннѣю сзда, и келій и тра-
пезарію сзда, и ризи и сѣсѣди, и комати
даде, сего ради бывшій ктиторъ сей свато-
почавшій Господарь выше писанный Сте-
фанъ воевода сватей обители Зографской
отъ сватаа гора, и паки ктиторъ, и фунда-
торъ (основатель) симъ окомъ монастырамъ
Киприанѣ, и Добровецѣ, отъ него сздани,
того ради подобааше своихъ съ своаси, съ
добримъ расѣженіемъ вѣчный метохъ да буд-
деть отъ нынѣ сватый монастырь Киприана
сватѣй обители Зографской отъ сватаа го-
ра, и съ вѣси отъ нини отъ ктиторовъ да-
ни, съ села съ вечини, сиречь, сѣсѣди, колико
сѣть монастырскій, и съ винограда, и съ сѣ-
сѣди церковный и домашный, и съ цигани,
и съ ставове, и съ млина (мѣльницъ), и съ
єзерове, сиречь влата съ риби, и съ садове
(насаж.), и съ пасики, и съ вѣси коматы, и
иное вылію (зеліе), и съ весь приходъ отъ
пола и отъ лѣса, и отъ вѣсѣдъ, также по-
вѣдаютъ привиліа (преимущества), и наро-
деніа (постановленіа) и другихъ сватопоч-
ившихъ Господарей Молдавскихъ: и єдинъ
урикъ, сиречь Хрисовѣлъ, отъ сватопочивша-
го Василіа воевода за Добровецъ, понеже и
Добровецъ баше осиротѣлъ, и опѣстѣлъ не-
когда также нынѣ Киприана. и видѣвши сва-
топочившій Василій воевода опѣстѣніе До-
бровецкой обители отъ нераденіа, и лѣно-
сти, и злаго устроеніа Валугеровъ власкыхъ,
поклонилъ сватый монастырь Добровецкый
сватей обители Зографской отъ сватаа го-
ра вѣчный метохъ, также свидѣтелствуетъ
правый урикъ Господства єго. сего ради и
мы поревновахомъ семъ сватопочавшемъ Го-
сподарю Василіевіи. Якоже онъ сзворилъ

сѣ Добровецкаа Обитель, такожде и мы сътворихомъ сѣ Капріанскаа Обитель. Понеже жителіе сватѣи Обители Зографской отъ сватаа гора, сватый, и честный отци сѣть Серби, Болгари, и посланныи отъ тѣхъ зде Игумени, и Бромонахи и Бродіакони, и монахи, сѣть Серки цѣломдаршй, и добрый строителіе сватѣи церкви, и честномъ домъ, пкоже угодно естъ Богъ и человекомъ. Тѣмже отъ нынѣ на предъ вѣчный да бѣдетъ, и непоколебимъ метохъ сватаа Обитель въпріана, сватѣи Обители Зографской отъ свѣтаа гора, пкоже выше писано естъ. А честный отци сватѣи Обители Зографской и сватаа гора да имаютьъ Бога молити за наше здравіе, и спасеніе, и Госпожи нашей, и богоданныхъ чады нашихъ, и за отпущеніе грѣховъ родителей нашихъ сватопочившихъ. А на то естъ вѣра (увѣреніе) нашего господства выше писаннаго. Мы Иоаннъ Антіохъ Константинъ воевода, и вѣра превзлюбленнаго брата господства мы, Иоаннъ Димитрій воевода. и вѣра (свидѣтел.) Боларовъ нашихъ. Вѣра пана (жупана господина) Василіа Костаки великаго дворника долней земли, и вѣра пана Димитриіа постоль великаго дворника вишней земли. и вѣра пана лѣпѣа коганъ Хетмана. и пзркълаба Счавскаго. и вѣра пана манолакіа великаго постелника. и вѣра пана мнхѣилакіа раковица вѣликаго спатара и вѣра пана чокварлана великаго чашника, и вѣра пана Нордакіа великаго вастарника. и вѣра пана Пліе великаго столника, и вѣра пана Стефан черкесъ великаго комиса, и пана Поанъ меденичара, и панъ давижа ключара, и пана Константина сѣрдаря. и пана Нвашко сѣлцара. и пана сондѣль крѣпнскый житничара. и вѣра въ сѣхъ боларей нашихъ молдавскихъ, вѣбликихъ, и малихъ. А по нашемъ живочѣ, и господствованій, кого Богъ избересть Господарь быти у нашей земли молдавстей отъ дѣтей нашихъ, или отъ нашего родѣ. или пакъ кого Богъ избересть Господарь быти. тотъ бы имъ не порѣшилъ наше дааніе, и устроеніе сватаго монастыра выше писаннаго. А кто са покѣситъ разорити, исказити наше дааніе, и устроеніе, да бѣдетъ непрощеный отъ Господа Бога сътворяшаго небо и землю, и отъ причестіа Его матери. и отъ триста, и осмьнадесятъ отцевъ, иже въ никей сватѣмъ градѣ. Янажема да бѣдетъ, и маранѣла, и да имаетъ часть

Идою, и сѣ триклатомъ Яріемъ въ безконечнѣ вѣки мѣки. Аминь. Яна болшю крѣпость и подтвержденіе, велѣли есми нашему Боларинѣ, вѣрномъ и почтенномъ панѣ Николай Дониць великомъ логофетѣ писати, и нашъ печать привѣсити къ семъ истинномъ листѣ нашемъ.

† Писаль Петрашко Добровецкій у лѣтѣхъ вѣлѣто 7296—1699. мѣсѣца Генваріа 30.

Тѣва е печать, и приключава тѣла рѣчи:

Иоаннъ Антіохъ Константинъ
Воевода.

ЗЯМѢЧАНІВ.

Таа вышереченна Грамота описувамъ тѣва на Любословное Повсѣмѣсѣчно списаніе, за да види Болгарскій народъ какво е писменно говоренѣ ималъ на 1699-е лѣто Христово неговъ азыккъ, кой е употребвало и тогавашно Влахо-Богданско правленіе така каквото дори и до осмое столѣтіе (1800); и да се увѣратъ онѣа, кои захищаватъ, предпочитатъ и употребляватъ во свои списаніа, Болгарски, членове и частици: о, то, та, те, ти, тѣ и пр.

Описахъ а така каквото се намѣрѣва первообразнъ въ Грамоты, издаанныа во Сѣдесѣ на 1846 отъ Родолюбиваго Господина В. Априлова; освенъ цю промѣнихъ писмо а на п въ началѣ рѣчи, и освенъ онѣа рѣчи цю самъ прибавилъ сосъ вносительный знакъ ( ) за изясненіе. Все обаче нелегкопознатнѣи рѣчи понеже не може да се истолкватъ сосъ една сама рѣчь, за това обяснавамъ тѣка долѣ нѣкои:

се, ще рече—ето. Куръ—Господинъ. Раманскый—Романскій. Комати—участокъ (части парчета, или тѣхура). Витторъ—строитель. Хетмана—чадышъ башіа. Вастарникъ—хазнатаринъ, или кеѣал. Комисъ—Имрохоръ. Меденичаръ—водовлѣатель за рѣцѣ княжески. Сѣрдаръ—стражъ. Сѣлцаръ—касапъ башіа. Житничаръ—амбаръ башіа. (7207)

РѢЧЬ БЛАГОДѢРНА,

провозглашена отъ Габровски жители на Величество Бгш Слтанъ Махмѣда вѣ.

На 1837-е лѣто, като беше правилъ пѣтѣшество В. В. Слтанъ Махмѣда вѣ въ Болгаріа и Фракіа, и като прѣимаше посекаде сички Тѣрскій и Хрѣстіанскій старѣйшинъ (кметове) съсъ равна снисходительность, благоизволи тѣа многоцѣнна Слтанска милость да покаже и на жители Габровски: като да замине изъ Болгаріа прѣсъ стара планина въ Фракіа, премина чрезъ Габрово, и по желанію Габровскихъ жителей благоизволи Габровскіи люде да мѣ излезнатъ на посрещанѣ. На 8-й Маія 1837, като се приближи близъ прѣдъ Габрово, и като бежа излели съ голема радость почти вси жители за да се сподобатъ да видатъ лице Царско, учитель Габровскагш училища, Х. Захарій Петровъ, беше извелъ сички свои ученищ прѣдъ Слтана, и самъ произнесе Мѣ на Тѣрскій азъкъ слѣдовательнаа рѣчь, коа станалъ слышана отъ Слтана благосклонно. Это содержаніе нейно:

О! колкѣ сме нше блаженни тѣа година, като се удостоихме да видиме нашего Превеликаго и Премилостиваго Госдара!—Нека се собереме вси къпни да се помолимъ съсъ теплоре наше усердіе на создателя, Бога, данобш живъ бѣлъ на многоа лѣта нашъ Пречестнѣйшій Царь, Слтанъ Махмѣда! Данобш Богъ умножилъ царство Негово, данобш превратилъ секій день живота Бгш въ тысящодневній, и данокъ онъ во вѣки вѣкъвъ преславно превъль; защото наши отцы не видоха таковъ покой, нито са чдли такова нещѣ, а нше, какъ чеда любезній нашего Честнѣйшагш Цара, живееме спокойно.—Така и нашъ Честнѣйшій Царь, както слънце, сіае и свѣти на цѣлъ свѣтъ, и на секо племя е отецъ. За това нше, вси твои подданнищ, молимесе Бога, да Ти дарѣва животъ прекольшій, и да умножи царство твое, и да тѣ освободи отъ непрѣтели.—Воистинно, никой дрѣгій, освенъ Ваше Превеличество, не може да прѣиме това правленіе свѣтско во своа рѣка, за да управлава Царство. — споредъ тѣа причинъ, нше сме много благодарни на Ваше Величество, за Ваше къ намъ приходянѣ въ наше время, данобш пригледналъ на насъ милости-

вима и отеческимъ окомъ. Да не отдигне Богъ десница своа отъ Васъ! но да Вы содрѣжи и да Вы препроводи спокойно до сама Ваша столица, но и Величество Ваше дано не отдигнете своа десница отъ Вашъ вѣрнопопданнищ. Аминъ!

Изъ Деннищ.

ЧЕЛОВѢЧЕСКІИ ЖИВОТЪ.

Плѣній сравни (приличи) рѣка съсъ чело-вѣческій животъ. Назѣва: рѣка, малка и бѣстра сначала, извира и излава изъ утеси (чокары), падва въ дълвоки пропасти (ровини) и играе и окыкала тѣва ондева чрезъ диви и пѣсти мѣста, храни и напоюва самъ необработанны дрѣвеса диви и цѣтѣта. Въ това перво нейно и младо состоаніе, може да се сразни и приличи съсъ мечтательнш дѣхъ, юношескій, — повече се вижда красна, нежели полѣзна. Я когато се стави съсъ различни дрѣги рѣки или потоцы, и слезиватъ въ полета, става тиха и многоцѣнна, вѣрти махины, воденищ сир., тепавищ и таквѣа подобни нещѣ, напоюва ливады, и дрѣжи корабли многовидны; въ това зрѣло состоаніе става дълвока, крѣпка, и полѣзна. Като тече камъ море изгъ бѣва мало по малъ, постепеннш сир. свое си сильно и устремительно теченіе, и, най послѣ, става невидима, защото се смѣща съсъ крѣпка бездана, дълбина сир. водна.

Можеше нѣкой да послѣдѣва това соразмѣреніе и подобіе още повече сходно, и може да рече че сначала, когато фѣчи и пѣни се и става мѣтна, подобна е и прилича на юношескій умъ, кой се смѣщала отъ вѣдственны страсти. А влѣаніе нейно въ нѣкое езеро, гдѣто като се влива, може нѣкой да уподоби и да го соразмѣри съсъ словесно совершенство въ по зрѣлъ возрастъ, когато миренъ, дълвокъ, стѣденъ и безпристрастенъ умъ освобождавасе отъ теплота, матежъ, мечтаніа, смѣшеніе, и отъ свое си сильно устремленіе. И прѣдъ сичко источнищ, сир. начала рѣки, кои съкственнш принадлежатъ въ земна атмосфера, и крайща рѣки, кои се стычатъ во океанъ (море), можеме да ги поимаме че изобразаватъ Кожественное начало челоѣческагш дѣха, и послѣдное возвращеніе негово въ безконечнш и вѣчнши Умъ, отъ гдѣто первъ излезна.

СЛАВЯНСКИ ПЛЪМЕНА.

Въ тѣхъ двѣ слѣдовательныя таблицы предпоставляваѣтсе вси почти славянски племена, кои са на днешній день подъ различни правленія во Бѣршпа и въ разни вѣрш.

Таа таблица предпоставлява онѣа поколѣнія, кои са подъ Россійска, Австрійска, Пруссійска, Тѣркійска, Саксонійска и Краковійска власть.

Поколѣнія.	Росс. Имп.	Австр.-Им.	Пруссія.	Тѣркія.	Саксонія.	Краков	Цѣлость.
1. Россійское:							
Велико-Россіане.	35.314,000	—	—	—	—	—	35.314,000
Мало-Россіане.	10.370,000	2.774,000	—	—	—	—	13.144,000
Бѣло-Россіане.	4.726,000	—	—	—	—	—	2.726,000
2. Болгаре.	80,000	7,000	—	3.500,000	—	—	3.587,000
3. Сербское:							
Илурицы.	100,000	2.594,000	—	2.600,000	—	—	5.294,000
Хорвате.	—	801,000	—	—	—	—	801,000
Корѣтане.	—	1.151,000	—	—	—	—	1.151,000
4. Полаци.	5.912,000	2.341,000	1.982,000	—	—	130,000	9.365,000
5. Чехе.	—	4.370,000	44,000	—	—	—	4.414,000
Словаки.	—	2.752,000	—	—	—	—	2.752,000
6. Дѣвичане:							
Верхніи.	—	—	38,000	—	60,000	—	98,000
Нижніи.	—	—	44,000	—	—	—	44,000
Всѣхъ славянъ	53.502,000	16.791,000	2.108,000	6.100,000	60,000	130,000	78.691,000

Отъ таа таблица се виждаче повече отъ двѣ тричастицы $\frac{2}{3}$ славянъ составява Россійское Государство; а около една тричастица $\frac{1}{3}$ остава подъ властію иноплеменниковъ: Австрійскихъ, Тѣркіихъ, Пруссійскихъ, и мало нещо саксонскихъ.

И слѣдовательная таблица предпоставлява онѣа раздѣленія, кои са подъ различни вѣроисповѣданія.

Поколѣнія.	Православныя.	Уніате.	Католицы.	Протестанте.	Маометане.
1. Россійское:					
Велико-Россіане.	35,314,000	—	—	—	—
Мало-Россіане.	10,154,000	2,990,000	—	—	—
Бѣло-Россіане.	2,376,000	—	350,000	—	—
2. Болгаре.	3,287,000	—	50,000	—	250,000
3. Сербское:					
Серво-Илурицы.	2,280,000	—	1,864,000	—	550,000
Хорвате.	—	—	801,000	—	—
Корѣтане.	—	—	1,138,000	13,070	—
4. Полаци.	—	—	8,923,000	442,000	—
5. Чехе.	—	—	4,270,000	144,000	—
Словаки.	—	—	1,953,000	800,000	—
6. Дѣвичанское:					
Верхніи.	—	—	10,000	88,000	—
Нижніи.	—	—	—	61,000	—
Цѣлость:	54,011,000	2,990,000	19,359,000	1,531,000	800,000

И отъ таа таблица вижда се че междъ тѣа
вышереченни почти 80,000,000 славянски
племена най голема часть, сир. повече отъ
двѣ триастици на Восточна церковь при-
надлежи. Въ споредъ сѣданмаа соразмѣр-
ность:

Православни, соразмѣрени съ сички, ста-
ватъ повече отъ двѣ триастици . . . $\frac{2}{3}$.

Уніате, соразмѣрени съ сички, оставатъ
около една двадесать и сема ча-
стица $\frac{1}{27}$.

Католицы, около . . . $\frac{1}{4}$.

Протестанте, не са повече отъ $\frac{1}{51}$.

Маометане, около . . . $\frac{1}{99}$. Съ сѣ дръги рѣчи
междъ сички славяне, Православни са така, как-
вото 2, челоуѣци междъ 3; Уніате са 1, междъ
27; Католицы 1, междъ 4; Протестанте са 1,
междъ 51; а Маометане 1, междъ 99 славяны.

Тѣа во Бвршпа славянски племена по раз-
мѣрности съ сички дръги въ неа жители
така са каквото н. п. една челоуѣкъ междъ
трима 1 : 3, или една трета частица $\frac{1}{3}$;
защото отъ 240 милліоны во Бвршпа сички
жители, тѣа са 80 милліоны, и така славян-
ски народи ставатъ една часть, а дръги вси,
двѣ части, сир. вси дръги народи са 160
милліоны, а тѣа 80. А споредъ земно сораз-
мѣрно распространеніе напротивъ са, сир.
славянско во Бвршпа распространеніе земно
двѣ триастици $\frac{2}{3}$, а всѣхъ иншыхъ народъ
въ неа, една триастица $\frac{1}{3}$. Съ сѣ дръги
рѣчи: славянски племена иматъ распростра-
неніе земно н. п. два лакти, 2 : 1; а дръги
вси народи единъ, 1 : 2. Колкъ са остали
славянскіи племена лишени и недостаточни
по повелѣнномъ во слатомъ писаніи: "ра-
стѣтеса и оумножайтеса, и напоините зем-
лю, и овладѣйте ю. . ."! Вси дръги во Бвршпа
народи во една триастица иматъ народо-
множеніе 160 милліоны; а славянскіи на-
роды, що са во двѣ триастици ако да и-
маха това съшо соразмѣрно народомноженіе
споредъ распространеніе земно, требоваше да
са не 80 милліоны, но 320! Жаль скѣдости!!!
То е недобопонатно за таа скѣдость, но
различны стѣдены страны и разна жестока
кліма, а наипаче жестокость природна при-
стигна въ таковъ недостатокъ, ко распростран-
ненію несоразмѣрныи.

Това вышереченное за славянски племена
исчисленіе направилъ трудолюбивый Шафарикъ
на 1842-е лѣто, кое предпоставяла така

каквото слѣдѣна:

1. Россійскыи племена во Бвршпѣ	51,184,000
2. Болгары	3,387,000
3. Серковъ	7,246,000
4. Полаковъ	9,365,000
5. Чеховъ и Словаковъ	7,167,000
6. Дѣжичанъ (Соракъ)	142,000

Щѣлость 78,691,000

Това исчисленіе окаче, 3,387,000 що прави
Шафарикъ за Болгары, л. бѣ го възвышава
до 4,500,000; но предположителна догадка
не ще да погрѣши, до го възвыси и до
5,000,000; защото освенъ тѣа Болгары, кои
живеатъ въ Фракіа, Болгаріа и Македоніа,
(овласти въ сегашны харты изокраженны,
като совземе челоуѣкъ сички оныа Болгары
що са разсѣдани тѣаа ондева: въ мала Ісія,
Россія, Влахо, Богданіа и пр. и пр. превосхож-
датъ и 5 милліоны.

Россійскіи племена во Бвршпа числомъ
51,184,000 приключаватсе во Бвршпейска Рос-
сія, каквото се вижда въ сегашны харты.

Полаукіи (Полонскіи) племена споредъ Ша-
фарика числомъ 9,365,000 а споредъ дръги
8,000,000 приключаватсе по главнаа часть
въ Польское (Полонское) царство, (каквото
се и вижда въ первая таблица) во Австріа,
Пруссія и Краковіа. У Австріа се намѣрватъ
на Восточна Галицѣа, и на Восточна часть
Австрійскіа силезіи (Тѣшинскій уѣздъ). У
Пруссія принадлежатъ оныа, кои живеатъ на
Юговосточный уголъ (кюше), Прусійскіа си-
лезіи до р. Нисы и Стобравы, и распростра-
наватсе къ сѣверъ дори до Балтійско море,
въ таа Прусійска держава. У Краковіа са
най малкъ. Това самозаконно жителство
при Висла рѣка се намѣрва камъ сѣверовос-
точна страна има Полоніа, къ Южна Гали-
цѣа, а къ Замадна Прусійска силезіа.

Дѣжичане (Соракъ) се намѣрватъ на сѣ-
верна страна въ Пруссія, гдѣто е Кранден-
бургъ (Браннш-бургъ) и силезіа; и въ Юж-
новосточна страна у саксоніа.

Чехе се распростиратъ на западъ отъ сло-
вацъ; сир. по оныа страны, гдѣто е Боєміа
и Моравіа во Австрійска держава на днешній
день. На Южна страна иматъ Дѣнавъ надъ
Віенна (Вѣна Речъ).

Словацъ се намѣрватъ и тѣа во Австрій-
ска держава. Тѣхни жилица камъ сѣверъ
начиватъ отъ Карпатски горы, на западъ
иматъ Моравіа, а къ Южна страна се распро-

странаватъ до Пецъ градъ и Унгаріа (Маджарска земля), а къ Востокъ иматъ Богданіа.

Сербе, въ кои се приключаватъ: Иллирицъ, Хорватъ, Кордтанъ и Черногорцъ, распространяватъ въ Серкіа, Босніа (Хорватіа), Кroatіа (Славоніа), Иллиріа (Истріа), Далматіа и въ сѣверозападна часть Илбаніи.

Особни жилища сервскіи начиватъ почти отъ 42-й стениъ земноописанъ ширины и пристигатъ къ сѣверъ до 45-й, почти дори и до Унгаріа (Венгріа или Маджарска земля). Въ Востокъ иматъ: Болгаріа и Влахія; а къ Западъ Хорватіа, косніа сирѣчь.

Особни обитаніа Хорватски са въ Кроатіа, Косніа, часть Далматіи и дрѣги нѣкън.

А особни жилища Хордтанскіи виждаше да са на Западъ отъ Хорватіа, и пристигатъ во Иллиріа (Истріа), гдѣто е Триестъ градъ (Торгъ-гостъ), и пр.

Окширно поначіе ако желе нѣкой да има за тѣа славански на днешній день обитаніа и сществованіа, нека гледа во славанскій скорникъ Н. В. Савельева-Ростиславича, изданъ въ Санктпетербурѣ на 1846, отъ 6 стр. до 15-та, отъ гдѣто е исчерпано и това, кое тѣа описахъ.

ВУЗАНТЪ, или

Константинополь.

Вуза, или Вузантия бешесе нарекалъ така отъ Вуза, кой е била начальникъ Мегарійскій, или споредъ дрѣги, царь Фракійскій въ лѣто 652-то пр. Хр. Вузантия падна послѣ подъ Персійска власть. Отъ семь години послѣ Иллириане го овладаха; но като се вѣяха четвъ Иллириане съзъ Лакедемонанъ, Вузантиане полдниха спосовно время и воспріаха своя особна свобода. Придобвша сила морска, и въ такова состояніе крѣпко пристигнаха, што повѣдоносца Філіппъ Македонскій не може да имъ направнишо, като беше овладилъ Вузантия. Послѣ каквото дрѣги мѣста и градове, така и Вузантия падна подъ Римска власть, а наипаче около 196-е лѣто Господне, на Севирово время; и споредъ различни времена подъ Римска власть и держава некогашъ простирибаше въ големо умноженіе и богатство, а некогашъ въ вѣдно состояніе отъ злы правители. Во время Галліево разориса весь Вузантия, и сички жители Вузантийски изгинаха. Возовновше пакъ отъ дваміа соотечественницъ:

Илеодама и Иллиніа. Во время в. Клаудіа устремихасе Врѣле изъ сѣверовосточна страна съзъ едно сильно морское ополченіе, овладаха Вузантия и Хруснополь, но пакъ се возвратиха во своя си. Най послѣ гледаше че той Вузантия беше на Іікініа, както едно вѣрно пристанище. На Іікініево время епископъ беше въ него Митрофанъ, послѣ отъ него стана Александръ, кой управляше онаа цо отъ св. Апостола Андреа беше создана церковь. Таа епископіа беше подъ митрополіею Иракійскою.

Въ такова прочее состояніе беше Вузантия като предпріа (захвати) в. Константинъ да прави главна столица самодержска. Продолжи а нѣкои патънадесятъ верствъ, и ограда а съзъ стѣны и крѣпости. Развватъ че во время вел. Феодосіа, и Юстиніана пристигна въ продолженіе четъренадсать тысячъ и семь-дсать и патъ ногъ дължина отъ златны враты къ Западъ дори до най Восточній край надъ Воспора; а шесть тысячъ и сто и патъ-дсать ногъ въ ширина, тредголни видъ. Направи и украси таа негова столица съзъ различни украшения: созида Каніфоля, Яифіодеатръ, церкви, и дрѣги многъ окши и особни созиданія. Двѣ палаты царски бѣха построены и возвышены на два крайца градски: една въ край море, гдѣто е на днешній день ески сарай, и называшесе велика палата царска, украшена съзъ неописанны многоцѣнны вещи; а дрѣга беше на Западна страна, именована Манавръ. Направи Ипподромъ, на днешній день Итъ-Майданъ. Построй источницъ преславны отъ кои напѣюваше весь градъ, и дрѣги таквіа знаменити созиданія, кои тѣа не се смѣшаватъ за описаніе. Сохранасе въ тоа новъ Римъ отъ многообразны и далечны страны многоразни семейства благородни и богати, и направиха многолѣпны домове, кои се до толкъва умножиха, што не можеше да ги смѣсти онаа толкъва големо огражденіе, и распространихасе конъ отъ него по край море. Самодержецъ на речетол Новый Римъ: отъ свое си имъ Константинополь. † Тоа именована-

† Отъ това время вообще начеха да се наричатъ вси самодержцы, правители, граждане и пр. отъ Новый Римъ: Римляне, кое почти и до днешъ отъ сички уста се така произноси: Ρωμαῖος (Римлянинъ), Урбинъ.

ние е окрѣо въ сички народы. Сегашни ста жатели признаватъ и называють Кѡнстантинѣ, или Стѣмволѣ споредъ навѣковеніе і реческо: понеже, како говорѣха, признавахъ сѣ и нѣполнѣ (*εις τήν πόλιν, στυπόλιν*), кое, како слышаха онѣа Тѣрцы, нарекоха го споредъ това признашение: Стѣмволѣ; а тогавашни Славенс-Болгарскѣи народи называха го, каквото и днесъ: Цари-градѣ, или Царь-градѣ, Царь-градѣ и пр. кое не се вижда чолѣбна пристойно и способно колкѣто Кѡнстантинѣполь. Раздѣли прочее Кѡнстантинѣ тоа градѣ на четиренадесать странѣ, и всака страна имаше по единѣ осокный правитель. На 12-й Маѣ, 330-е лѣто, направи посвѣщеніе и приношеніе Кѡнстантинѣ града, и четиредесать дней торжествѣваха тоа посвѣщеніе. Колкѣва е тогава было народомноженіе не се знае, самѣ следаме писано чео смь-десать тысящѣ мѣрѣ жыто отѣваждаше на день за онѣи народѣ.

Сармате, и Готѣе.

На 332-е лѣто, онѣа сармате що веѣа въ Кѡнстантинѣова держава, въ долна Мусіа сир. и Дакіа, утѣснени отъ Готѣо, молихасе на Кѡнстантинѣа за помощь. Той воздвигна голема войска и самѣ съ неа дойде въ долна Мусіа (сегашна Болгаріа), за да ги зацѣпѣава и да имѣ помага. Заповѣда на сына си Кѡнстантинѣа да премине Дѣнавѣ и да бѣе тыа Готѣо (Скуѣаны). Младшѣ Кесарѣ направи тамѣ. Една преславна повѣда. Нѣкои многочисленни тысящѣ противникѣвъ въ тоа вой погнаха отъ сѣчениѣ, отъ гладѣ и отъ стѣдѣ. Тогавѣ тѣа повѣжденнѣи Готѣо принѣдѣхасе да дадатъ залозы за мирѣ, междѣ кои веѣе и сынѣ Ириаріка цара Готскагѣ. Отъ тогава престана онѣова катагодно плащанѣ, кое оѣре почти предѣ 300 години веѣа принѣждени прежни князи да имѣ даватъ, и кое веѣе едно големо безчестіе на Римска держава. Тѣа Готѣе се обѣщаха тогава, како става неѣо потребѣна ѣжна за войска на Кѡнстантинѣова держава, да мѣ даватъ за помощь, какѣ прѣатели, четиредесать тысящѣ воинѣ, кое послѣдѣва и на Кѡнстантинѣово слѣдовательно время и на Кѡнстантинѣево. Въфронисповѣданіе Хрѣстѣанско распространива въ тыа Готѣо и сарматѣ, и съ него заеднѣо челоѣчество и благоправіе. Кѡнстантинѣа ги обывчане и почиташе. За почестѣ воздвигна въ Кѡн-

стантинѣа града и постави единѣ истѣканный окрѣзѣ за единѣ тѣхенѣ царѣ, кой веѣе отецѣа Иданарика цара Готскагѣ. Онѣа обаче сармате, що се избѣзѣха отъ вышереченны Готѣо, не е вѣсетно за какѣа причина, вѣвѣстѣо да въздадатъ благодареніе на Римска держава, тѣа се насилѣха по нейны различны страны, и големи пакости и поѣрѣжденіа направѣха по секаде, но въ мало время се пакѣ примирѣха. Кѡнстантинѣа се трѣдѣше съ голема ревностѣ да се примирѣва, и да привождѣ во Хрѣстѣанство варварски царѣе: и тѣа се примирѣваха, и отъ сички страны на свѣтѣ и окласти испровождѣха мѣ посланницѣ со съ даркѣ и приношеніа. Въ неговѣ дворѣ се намѣрѣваха отъ всѣа вселеннаа посланницѣ, кои почиташе съ голема учтиѣсть и присвоеніе. На 334-то лѣто, горереченнѣи Готѣо и сармате воздвигнаха бранѣ и вой помеждѣси. Готскѣи востаѣ веѣе Жиберика, князь военный, и ревнѣкѣ Книвы цара, кой веѣе предѣводитель Готскѣи во онѣова сраженіе. Въ кое погина самодержецѣа Декіѣ, каквото рекохѣме на 158, и . . . стр. А сарматскѣи царѣ веѣе Всемирѣ, отъ племѣне и колѣбно Искіѣинско, най благородно и най войнственнѣо междѣ тѣхенѣи народѣ. Виѣхасе многѣ время по вѣрѣове рѣкѣи Еврѣ (Марицѣ), и най послѣ Висимарѣа погина во едно големо сраженіе заеднѣо со съ многѣ неговѣ си воинѣ, и така Жиберикѣа стана повѣдѣитель. Тѣа повѣжденнѣи сармате, понеже веѣа пристѣгнали въ малѣкѣи сѣтѣ, дадоха ордѣжѣа, сир. воорѣжиха свои си ровѣ, кои и повѣдѣиха онѣа Готѣо що веѣа на прѣшѣ повѣдѣители. Но тѣа рокѣ послѣ ополчѣхасе и на свои си господари, устѣрашиха ги и прогнаха, отъ тѣхѣно имѣ мѣсто. Тогавѣ отъ тыа сарматѣ нѣкон до тѣи тысящѣа дѣшѣа прѣйдоха Дѣнавѣ и приѣбѣгнаха при Кѡнстантинѣа, кой дойде въ Мусіа тѣа ги посреѣшна и съ благодареніе прѣа ги: даде имѣ дозѣволеніе да сѣдатъ гдѣто искатъ по мала скуѣіа (сегашна горѣа Болгаріа отъ сѣлистра на горѣ до Дѣнавѣ) по Фракіа, Македоніа, Славеніа и Італіа. Едно много множество сарматѣа приѣбѣгна при онѣа що се называха тогава Виктохале, и може да са тѣа сѣшѣи вѣаде; за вси тыа вышереченны народѣ видѣшѣме сѣрне кои са и какѣи.

слѣдѣа.

Начальство мѣжа показѣва какѣо е и кой.

БОГИТО ХУДОЖЕСТВО.

(Виждь предреченное отъ 8-10 стр.)

2. Но, освенъ трудолюбія, требва подобно (така) да имаме постоанство, точность, порядокъ, и вниманіе (пазенѣ); да приглядываме сички ни рачоты и дѣла со съ свои си очи, и да се не увѣриваме много на дрѣги. Защото, споредъ сиромаша Антвнній, едно дрѣво що се чество пресажда, и едно семейство що се чество преноси на секаде, никога не прииматъ добръ успѣхъ. Три преносенѣра повреждаватъ толкъва, колкѣто единъ пожаръ (пнганъ). Така и едно дрѣво, като го чество пресаждашъ, знай че го фѣрлашъ во огнь. Устройвай свои си лавка (дѣканъ), и таа лавка ще те устрой и обогати. Желашъ ли да ти се свършва твое дѣло добре? послѣдвай го ты самъ; а ако не ти е возможно, прати дрѣвого. За да стане единъ земледѣлецъ или орачь благополученъ, требва или да оправа свой плѣгъ (орало си), или самъ да го тегли и оре. Твое приглядванѣ въ сичко нещѣ повече дѣйствва и свършва, нежели твои дѣлѣ рѣцѣ. И пакъ со съ дрѣга рѣчи: Земледѣльскій поглядъ въ нива става угноеніе. По големо зло прави невниманіе (непазенѣ), нежели невѣжество (незнаанѣ). Ако не пристоявашъ при твои работнищы, правишъ това също, както кога оставашъ твой кошелекъ (кесіа) въ тѣхны рѣцѣ. Мнозина се повредиша конечны, защото се премного увѣриха на дрѣги; понеже, споредъ гражданскій дневникъ: Въ мѣрски неща невѣрность, а не довѣрность пользва насъ. Преполѣзно е, возлюбленній, да гледа секій самъ свои си рачоты и дѣйствія. Желашъ ли да имашъ слава вѣрна и споредъ твоя благодарность, слѣдуй самъ себе си. Мало нещѣ немаренѣ може да роди най големо зло: Кой немари единъ гвоздь изгубва конска плоча; кой немари конска плоча изгубва конь; като окривѣ конь изгубва се и коноздецъ; защото неприатель неговъ пристигива го и убива; и сичко това зло произикна; защото немари да подкове коня си.

3. Довольны говорихъ за трудолюбіе, за постоанство, и за вниманіе; но освенъ тіа требва и умѣренъ животъ, сир. да е благодаренъ человекъ и удоволенъ въ мали неща, а не въ многопышни (многохарливи). Кой знае самъ да придобыва, а да не чѣва, умира немовитъ. Колкѣто е една каѣна поварна

(гочвилница) тѣжста, казва сиромашъ Антвнній, толкъва е къшній кирелъ празденъ, и завѣтъ смертній нечлѣстѣ; пакъ и съ дрѣги рѣчи: Много иманѣта скоръ се распрѣснѣватъ, когато жены презрѣха преденѣ, паетенѣ, тканѣ, и пр. за да праватъ благи и сладки неща; а мѣже оставиха мотика, лопата, игла и пр. та отиватъ въ пивнищы и гозкъ. Ако сакашъ да си богатъ, надчисе не самъ да придобывашъ, но и да учивашъ онова що придобывашъ. Нито царство, нито общество, нито содрѣжество, нито каква и дакъ была дрѣга особность не може да се обогати, като превосхождатъ тѣхны приходы оная иждивенія (харчове) що безъ устроиеніе ставатъ, сир. като праватъ иждивенія повече отъ свои си пристойны приходы.

Отвѣривайте прочее отъ иждивительны (многохарч.) глѣности и многолѣпни вѣйства, и тогава никакъ веке неще да ви са криви нито зли времена, нито тѣжки даноцы, нито големи семейства; защото вѣно, жены, игрш, и коварна хитрость, смалюватъ имовито состоаніе, и умножаютъ много потребности. Колкѣто прави нѣкой иждивеніе за едно злообшкновение стига да нахрани съ него две чѣда. Мѣже да ви се чини, че садобе мало нещѣ по пышни и по благолѣпни, облекла мало нещѣ по красни, трапеза мало нещѣ по изокилна съ довольствіе, и некогашъ мааки нѣкой чашки презбшкновения, не повреждаватъ нищѣ; но, прѣатели мои добри: Отъ мало мало става много и преизлишно. Чѣвайте мали и несмысленни иждивенія. Малка дѣра (дѣпка) утопѣва големъ корабль, казва сиромашъ Антвнній, като се напчлани чрезъ нея отъ вода; и; сладки пѣтіа наносатъ нищета и хлѣбпросенѣ; глѣпни вѣи человекы праватъ пиршества и гозкъ, а развнни падатъ и наслаждаватъ се.

Собрахтесе вси тѣва за да кѣпите худави неща. Наменѣвате ги: добри; но ако не пазите, ще станатъ въ мнозина отъ васъ зли и не полѣзни. Надатесе че ще се продадатъ сходны (ефтины, или келепдръ); и негли (белкимъ) се продадатъ по сходно отъ оная цѣна съ кол се кѣпиха напешъ, но ако ги кѣпите безъ да ви са нѣжни и потребни, ще ви станатъ по скѣпи. Помніте добре що казва сиромашъ Антвнній: Кѣпѣвай непотребни неща, ако сакашъ скоръ да продадешъ и оная що ти са нѣжни и

потребни и : На Ефтинъ пазарѣ не търчи несмысленихъ. Сосѣ това може да значи , че като се прелаже нѣкой и принуди отъ дешевость (Ефтинѣа) да даде и ждиви потребни си деньги (парш), утѣсненъ сѣдственихъ во свои си потребни дѣла, повреждавасе повече отъ тѣа дешевость и нема никаква полъза; защото на дръго мѣсто казъва : Мнозина видохъ да се разоратъ и развалатъ отъ Ефтини кѣдванѣта; и пакъ : Безъмно е да казъва челоувѣкъ расказнїе (пишмандванѣ; и совсемъ чо катъ день ставатъ таквїа безъмїа во Окшепроданїа (мезатъ) отъ безъмни и несмыслени хора. Многъ мъже и многъ женъ вадатсе на жестоко сдоходенїе самъ и самъ за безъмни украшения и накитѣванѣта. Копринени (свилени) облекла, казъва сиромахъ Антвнїи, изгасватъ оный огонь, съ кой се готви пстїе. Тїа неща, прїатели мои, не са нѣжни за животъ ни, нїто по крайней мѣрѣ за нѣкое упокоенїе; но колѣшна са онїа що ги желатъ и обичатъ за сѣтно показанїе и сѣтна хвалба! За таквїа и дръги нечванѣта мнозина господарѣ осиромашеватъ, и принждаватсе да искатъ назаемъ сичко нещо отъ онѣа, кои первъ не вроеха за нищо, отъ челоувѣцъ сир. проскъ, но кои какъ трѣдолюбиви и воздержни, не отпаднватъ отъ свое си добро состояние. Селечанинъ правъ, рече весьма прїстойнхъ сиромахъ Антвнїи, по высокъ е отъ благородна колѣноспрекласнена. Тїа благороднїи, като намератъ готовъ мало нищо деньги, и като заковаратъ сосѣ колкъ трѣдъ са придобвени, чинатъ че, понеже е день, никога нище да дейде ношь; и чинатъ че, ако извадатъ мало нещо отъ толкъва многъ деньги, не става нищо злс. Но онѣи кой изважда секога безъ да притѣра некогашъ, въ мало время гледа свой ковчегъ празденъ и дно негово; и тогава, споредъ сиромаха Антвнїа : Когато источника престане и изсхне, познава колкъва вреди и какво достойнство има онѣа вода, коа отъ него нечтѣаше. Желаете ли, прїатели мои, да се научите какво достойнство има едно дѣкато? Поискайте назаемъ и ще видите; кой сака да земе назаемъ нека има презъ свои очи че ще да се оскорби. Но за украшенїе кеше мсе говоренѣ. Любовь за накитѣванѣ не е дръго нещо, само безъмїе повредително; и : Не послѣдѣвай свое си хотѣнїе и желанїе, до дѣто не допыташъ свой кашелекъ

(кесїа), казъва сиромахъ Антвнїи; и пакъ : Тѣславіе (празна слава) гѣлчи и вѣшка толкъва сильнхъ, колкъто единъ просакъ, и многъ повече отъ него нестѣднхъ и безсрамнхъ. Ако кѣпиче едно хѣбаво нещо ще ви потребкатъ дръги десатъ; защото едно безъ дръго не быва; но сиромахъ Антвнїи казъва : По лесно е да запре челоувѣкъ первое желанїе, нежели да възблагодари онѣа що сѣдѣвъ него ставатъ. Единъ сиромахъ, кой подражава да има таквїа неща, какво то единъ многоимовитъ, подобно безъмїе прави какъ една жаба, коа се надѣла, за да се сравнѣва сосѣ бѣволъ. Ако плыватъ големи корабли въ средъ море, малки обаче лодки (каицъ) не трѣдѣва да оставатъ край морета. Таквїа безъмїа скоръ се наказѣватъ; защото, споредъ сиромаха Антвнїа : Гордостъ (Фдѣлѣкъ) подхупнѣва (завтракава) когато тѣднѣ, обѣдѣва сиромашки, и вечера пренебреженнхъ. Послѣ, какво придобываме отъ това праздно показанїе и сѣтно правенѣ, за кое толкъва бѣдъи толкъва скорки прѣтѣрпѣваме? Това нїто за здравїе польѣзва, нїто колки олегчава, не умножава челоувѣческо достоинство, навожда завистъ, и расточава иманѣта.

Продолженїе сѣдѣва.

ІВРЪОЙЛИМЪ.

Описѣвамъ тѣва градъ Іерусалимъ споредъ онова состояние, кое имаше по Хр. 70 година въ время Тїта, кой го овлада и отъ основанїа разори и развали.

Природа и хѣдожество бѣха содѣйствовали и спомогнали да се направи Іерусалимъ едно най крѣпко и чевръсто мѣстоположенїе во единъ цѣлъ свѣтъ. Това мѣсто имаше два холмове (хридове каире), освенъ оный, на кой беше созданъ Храмъ Іерусалимскїй. Тїа два холмове, отъ кои единъ е славнїи Сїонъ, а дръгъ се наименоваше Акра, раздѣлаха се противоположнхъ : Сїонъ на Полдень, Акра на сѣверъ (Пѣлонощъ), и бѣха раздѣлени сосѣ една долина, гдѣто онѣа сградъ що бѣха отъ една страна и отъ дръга прїстигахѣ да се срещнатъ. Сїонъ кеше многъ повече по высокъ отъ Акра, и начертываше горнїи градъ; а Акра се называше долнїи градъ. Тїа два хридове бѣха отъ воля препасани (окуржени) сосѣ дѣловки пото-

цъ, кои и не даваха при тѣхъ легко при-
близванѣ.

Якра отъ лице Восточно беше направѣ про-
тивоположна во единъ третій холмъ, въ
кой беше оный Иерусалимскій Храмъ, на го-
ра Моріа. Той го превосхождаше первоначал-
но споредъ висота. Той и беше една крѣ-
пость Иудейска.

Вдинъ четвертый холмъ къ сѣверъ отъ
тоа Храмъ беше прибавенъ (притѣренъ) на
послѣшній времена при тоа градъ, кой не
можеше да смѣсти неговъ многочисленны
жители. Стана потреба прочее да се распро-
страня, да стане сир. по големъ, и много
множество Иудей направиха си къщи въ Ке-
цета: това наименованіе беше владено въ
тѣя новонаправенни обитанія, кои се раздѣ-
люваха отъ Иерусалимъ крѣпость (кале) съ
единъ широкъ прекопъ. Сичка округность
цю имаше Иерусалимъ градъ, споредъ Іусифа,
беше тридесать и три версты, или около
четыри тысящъ шаговъ (раскоче).

Такова градъ Иерусалимъ природно мѣсто-
положеніе имаше, преполѣзно и крѣпко само
отъ себе си. Гдѣто рѣцѣ челоуѣчески бѣха
притѣрили едно тройно обгражденіе съ
высоки и гдѣтъ стѣны. Онова цю беше
перво и най старо обградѣваше и обгрѣца-
ше Сионъ какъ съ двѣ рѣцѣ, отъ кои една
като опредѣлюваше горній градъ отъ дол-
ній пристигаше Южно-западный Угълъ (кю-
ше) Храмовъ, и дрѣга като окрѣжаваше раз-
новидно онаа висота цю беше отъ стра-
на Западна, Южна, и Восточна, свършѣва-
шесе при Восточно лице Храма. И дрѣгѣ две
окрѣженія, сир. стѣны, като начиваха отъ
различны страны изъ онова окрѣженіе кое
раздѣлаваше Сионъ отъ Акра, распространѣ-
вахасе на сѣверъ, отъ гдѣто се пакъ распо-
лагаха камъ страна Храма, за да присти-
гнатъ едно въ крѣпость Иерусалимъ, а дрѣ-
го, чрезъ една округность весьма дълга, въ
тока също Восточно лице Храма, гдѣто при-
стигаше первое обгражденіе.

Тѣя стѣны бѣха нажитены и наредены
съ башни (кѣлы) кои за онаа красота цю
имаха и за онова каменное соединеніе и
свързванѣ не оставаха по долны никакъ
отъ оныхъ цю бѣха най добры направы Хра-
мовы. Надъ единъ огромный четвероуголь-
никъ, кой имаше двадесать лакти ширина
и толкъва висота, возвышавахасе обитанія
великолѣпни, съ горницы (оды) высоки,

съ водоемы (щеры) за да се собира вода
отъ дождъ, предрагоуѣнна во едно мѣсто
безводно, и съ широки сѣлбы. Третье об-
гражденіе стѣны имаше девятьдесятъ отъ
тѣя башни, онова цю беше средно имаше
четырнадцать, а онова цю беше най старе,
шестьдесятъ. Сека башна една отъ дрѣга
имаше разстояние двесте лакти.

Междъ тѣя башни чѣтыри бѣха много зна-
чительны за красота и прѣдана висота цю
имаха. Бана се называ Псефина, на двѣшній
день: Вастель Цісамо, созидавна на единъ
угълъ въ трета стѣна камъ сѣверъ и Западъ.
Таа беше осмоугольна (съ осмь кюшета),
и имаше седмьдесятъ лакти висота: и на
истокъ слонца виждашесе отъ неа Яравіа, а
отъ дрѣга и страна гледашесе сичка шири-
на сватѣя земли дори и до море.

А дрѣгѣ три башни бѣха направены надъ
стара стѣна отъ Ирода, кой ги направи за
великолѣпие съ голема си ревность, посва-
ти ги, сир. опредѣли ги за пѣмать въ три
лица, най прѣлюбезни: во Иппика сердечнаго
си прѣтѣла, Фасаела кратка си, и Маріамна
сѣдрѣга си. Тѣя прочее три башни именѣ-
вахасе: Иппикъ, Фасаель, Маріамъ. Иппикъ
беше на сѣверный угълъ Сиона отъ Западна
страна, и на онаа стѣна коа раздѣлаше гор-
ній градъ отъ долній. И Фасаель и Марі-
амнъ виждахасе да са положени въ тѣя чер-
та стѣнска камъ Востокъ междъ Сионъ и
Якра. Висота имаха помеждъ си разна отъ
55-90 лакти, коа происхождаше така отъ
тѣхно мѣстоположеніе.

Описаніе Иерусалимскаго храма.

Описаніе за тогавашній Храмъ Иеруса-
лимскій таково е вкратцѣ: Храмъ нарече-
ный собственъ беше въ средоточіе (на по-
покъ), въ средъ сир., и отъ сички страны
отдѣленъ, и съ никакво дрѣго созиданіе
неставенъ, и сичкій престѣненъ на двѣ ча-
сти съ една прекровка, коа раздѣлаваше
свѣта свѣтѣхъ. Отъ тамъ до притворы
и проходы вонкашны сичко разстояние има-
ше различны созиданія, опредѣленни за у-
потребленіе служебно, и за оныхъ цю тамъ
служѣватъ, чрезъ много дворове, отъ кои о-
ный цю беше най големъ чрезъ кой влаваха
непосредственны въ оныхъ притворы, имаше
отъ секаде созиданія видтрени, и называ-
шесе дворъ или преддворіе за Благородны,
защото тѣя имаха часть съ Иудей. Сички

тіа созиданія имаха четверодгольный видъ, кой имаше окръжность шесть верстъ, споредъ Іуифа. сир. Една четверта частица $\frac{1}{4}$ отъ сичка окръжность градска. Отъ тѣхъ четверодгольны страны гледахасе съ довольна точность вси четыре страны, сир. Востока, Запада, Сѣверъ, Полдень. Това созиданіе беше создано на гора Моріа, и беше по високо отъ града Іерусалима: то имаше къ Востоку долина Кедринска: къ Полдень като трыгнѣваше камъ Запада соединавашеся съ стѣнъ чрезъ единъ мостъ положенъ надъ единъ дѣловъ потокъ. Самъ къ Сѣверъ холмъ Бецегъ ставаше мѣ мало нещю препатствіе. Я споредъ сичкій градъ, беше както една сильна крѣпость. каквото ще видиме, катого овлада Титъ и отъ основаніа разори.

На това время градъ Іерусалимъ беше пречѣднъ многолюденъ, а най повече на праздникъ Пасхи, когато приходѣхъ отъ вса Вселенна, отъ сички сир. страны свѣтски многомножественни поклонници. Назѣва Іуифъ че во единъ праздникъ Пасхи на Кестіево время три мѣлліони были Іудеи. Това число, кое е предивно, не е лъжовно; защото Кестій (начальникъ во Іерусалимъ Римскій) като сакаше да даде понатіе на Нерона, самодержца Римскаго, кой неправеднъ пренебрежаваше народъ Іудейскій, молисе на Духовны Внази, за да мѣ дадатъ исчисленіе за жители Іерусалимскій. За да го послѣдшатъ и благодаратъ тіа Первосвѣщенници и зѣрони Пасхальны жертвы, и намѣриха ги двесте и пѣтьдесятъ и шесть тысяца и пѣтьстотинъ (256,500). секо гѣне прочее Пасхально падешесе отъ десѣтъ лица най малкъ: а некогашъ, Пасхальны трапезы бѣха и отъ двадесѣтъ лица напѣлнены. Но нека речеме най мало число, сир. за едно гѣне десѣтъ лица, ставатъ прочее лица 2,565,000. Я като притѣриме оныа, що са запрещени отъ нѣкоа нечистота законна, и не можеха да иматъ часть Пасхи, като притѣриме още и оныа що бѣха странній (паканджии) и приходѣхъ самъ за едно простолюбопытство, може да видиме това пречѣдно число во Іерусалимъ градъ на онова время пѣлно отъ три мѣлліоны жителей и пр.

Каквото нашъ умъ требѣва да управлава нашы рѣшѣ, така въ секо приокщеніе Разѣменъ чѣловѣкъ требѣва да оправлава свои люди.

СОВѢТОВАНІЕ ОВОДОГІЕВО.

(Виждь предреченное на 4-та стр.)

Занимавайсе и прилѣжайвай за нѣхна польза повече, нежели за твоа; или по крайней мѣрѣ не дѣй ги лиши и не презирай онова що имъ е пристойно и приспособно добро и благополучіе: Никой нема по голема и пристойна причина да се бои, така каквото оный, кой прави да мѣ се болатъ дрѣги. Да станѣвашъ ты самъ законъ живъ, сирѣчь съ твой добръ примѣръ да подтѣрждавашъ и оный законъ що опредѣлашатъ за твои послѣдшницы. Твои примѣри ще дадатъ на твои повелѣніа по голема сила, нежели твои заплашѣванѣта и наказаніа. Управлававшъ Римляны. То не е величество и надмѣнность че ще ги имашъ покорны: колкѣто ги имашъ съ добромъ и колкѣто ги употреблѣвашъ съ пріятность и любовь, толкѣва повече ще те възвѣшаватъ, почитатъ и обшчатъ. Учисе кой и брань; упражнявайсе да знаешъ сички военни дѣйствія и слѣдованія; да се навъкъдѣвашъ да прѣтѣрѣвашъ секаковъ трѣдъ що става въ бой и брань. Оставай на Ісїатійски царѣе онова великолѣпіе и пѣшность досадна що тажи и става нестерпима во войнство и кол не пристигнѣва въ добръ успѣхъ. Да раздѣлювашъ заеднъ съ твои воины сички трѣдове военны; съ кое ще направишъ да иматъ голема честь, като се ты приобѣщавашъ съ нѣхны трѣдове. Като пристигнешъ въ старость и не можешъ да се трѣдишъ, воображайсе и дополнавай тѣхъ трѣдове съ добръ умъ и разѣмъ: совершавай ги съ пристойны и съ пособны великомны примѣры. Повѣсть онаа коа се повѣстѣва за твои предѣстницы и царіе ще ти покаже и ояви онова, кое е потребно да послѣдѣвашъ и да правишъ, и онова, отъ кое требѣва да отвѣгнѣвашъ.

Едно новоизданно списаніе, свидѣтельствова че се говорятъ тіа слѣдовательни Діалекти и ѣзыцы:

587 ѣзыцы и діалекти Еврпейски.

937 ѣзыцы и діалекти Ісїйски.

226 ѣзыцы и діалекти Іфрїкански.

1,164 ѣзыцы и діалекти Імерїкански.

сирѣчь въ четыре свѣтски страны говорятъ 3,014 діалекти и ѣзыцы.

Това сѣщо списаніе казѣва, че свѣршенное писаніе преведеса на 139 различны ѣзыцы.

СЛАВЕНСКІЯ ДРЪВНОСТЬ.

(Виждь предреченное на 15-та стр.)

Каквото за дрѣги стари славански племена въ поверхность земли, така и за тѣа що са были на сѣверна страна во Италия още предъ Римско бытіе, да совземе челоуѣкъ нѣкое понатіе доказательно, трѣбѣва да послѣдѣва старо-Римска повѣсть и така да види мало нещо вкратцѣ това тѣхно тамъ бытіе каквото и въ дрѣги страны свѣтски. Никое повѣствованіе на свѣтѣ несе опознава така лесно, каквото когато е содръжено съзъ дрѣго, кое взаимно подтверждава едно дрѣго съзъ едни сѣщи времена и приключенія. За това прочее начнѣваме отъ Римско перво бытіе и созданіе. Като направи Ромулъ около 753-елѣто предъ Хр. Римъ градъ, немаше никакво на вонъ распространеніе и власть. Той неговъ новосозданный градъ Римъ беше твѣрде малонароденъ. Ромулъ царь, понеже желаше да се умножи той неговъ градъ и да стане многонароденъ, испрати посланницы свои въ сабински народъ кои бѣха на сѣверна страна отъ Римъ, и во Вѣйински кои бѣха на сѣверозападна страна отъ Римъ, за да имъ се моли да склонатъ и да даватъ свои чѣда и дщери за сродство на Римски момоцъ, што да пристигне и той градъ Римъ во умноженіе челоуѣческо така, каквото сабински градове и пр. Тѣа обаче не склониха на негово прошеніе и не рачиха да си даватъ свои дщери на инородцъ. Ромулъ като немаше на онова время пристойна и соразмѣрна своаси съзъ тѣхна сила, прѣтѣрпе и прѣгълтна това укороеніе, защото мѣ не мина рѣчь, сир. защото не склониха на негово прошеніе и чѣваше время да имъ отмести.

По чѣтыри години послѣ, сир. на 749-е пр. Х. направи въ Римъ едно позорище (Феатръ), и проповѣда на сички окрестны страны че ще прави въ него различны и чѣдесны игры, и приканюваше сички инсплеменны народы да дойдатъ да видатъ и да праватъ сеиръ (зрѣлище). Беше далъ дозволеніе на сички момоцъ Римски, като се собератъ въ това зрѣлище (сеиръ) отъ вонкашны народы жены, момы, и въ пристойно время, като имъ покаже окаявлено знаменіе, да се стѣрчатъ и да разграбатъ сички момы що се тамъ намѣратъ. Отъ сабинскій народъ бѣха дошли едно много множество

дѣвицъ въ Римъ заедно съзъ свои родители и сродницы да видатъ тѣа игру що ще ставатъ во онова ново позорище. Като ставаха прочее и правѣха въ него многовидны и чѣдесны игры, и като се залагиваха въ тѣхъ она тамъ собраніи сабинки, Ромулъ направи онова опредѣленное знаменіе, и веднага се стѣрчаха многочисленни момоцъ Римски и разграбиха почти седмьстотинъ момы сабинки прекрасны, кои волею и неволею оженихасе съзъ тѣхны насильны грабители. Я тѣхни родители изгнани и поругательни станаха, и така съзъ стѣдъ и плачь возвратихасе во своаси безъ своаси челады. Татій, Царь сабинскій, собратажка войска да бѣе Римляны за тоа обманный грабежъ. Сабине на она время бѣха славни за свое си великодѣшіе, за своа си сила, за свое си превосходно богатство, и за свой си препрестый животъ. Насилиха да вѣатъ Римляны и да си отмстятъ. Но това насиліе прѣа сега дрѣгий образъ; защото она сабинки като се бѣха оженили за Римски момоцъ, и като не страдаха никакво безчелоуѣчіе отъ тѣхъ, бѣха много благодарны отъ тѣхно сѣпрѣжество и сродство; за това и станаха тѣа едно пристойно сродство, какъ сродницы отъ тѣва на тамъ, да направатъ миръ междъ сабинны и Римляны. Примирихасе прочее какъ сродницы и живѣха любезно: Римляне и сабинеставаха заедно совѣтницы и чиновначальницы, Ромулъ и Татій царѣваха заедно, но въ мало время той като умре Ромулъ оста самъ царь.

Въ тѣа сѣщи времена пострадаха отъ Ромула Вѣйне (Veiens Veins), дванадесать племена, кои сѣдѣха во Вѣтрѣрія, и кои бѣха най сильни спорѣдъ богатство и крѣпость; и имаха за первенствѣющій градъ Вѣйа (Veies) до дванадесать мѣлла къ сѣверъ отъ Римъ. "... qui habitaient l'Etrurie, peuple le plus puissant en richesse et en forces; et ils avaient pour capitale Veies, à douze milles au Nord de Rome."

На 713-е лѣто, пр. Х. по смѣть Ромулова Царь Римскій стана Нѣма Помбилій сабининъ. мѣжъ съзъ сички добродѣтели украшенъ, миренъ и спокоенъ, кой живѣеше на оговность и кеше затъ Татія Цара сабинскаго. Нѣма царѣва въ Римъ 43 лѣта мирно и благополучно така, што на негово время ни единъ народъ славенскій во Италия нема никакво отъ Римска власть насиліе. Нѣ-

мово црствованіе отъ сички повѣствователи є похвально и славно. Но като стана послѣ по 18ма 7-й царь Римскій Таллъ Сстиліевъ на 670-е лѣто нр. Х. тѣа тогава немаха миръ отъ Римска власть: на 662-е лѣто, сир. во осмогодноє Тѣлово царствованіе Савине пострадаха голема почера отъ Римско насиліе. На 638-е, 8-й царь Римскій стана Ингъ Мартіевъ видкъ отъ дщери 18мовъ, той покори стары Латинъ; той гони онѣа разбойничества и грабленія цю ставаха во Бтрѣры кои имаха сички онѣа мѣста цю веха отъвѣде къ сѣверъ и западъ отъ Тѣръ рѣка, и цю имаха най стары градове во Италия. „Les villes des Etrusques les plus vieilles de l'Italie. „ Послѣ по Тѣла на 614-е стана 9-й Римскій царь Таркиній Пріскѣвъ родомъ Коринѣанинъ. Той прави бой на 595-е, сосъ Савинъ, кои имаха спомощницы Бтрѣры Равенъ сир. но съ голема си почера направиха миръ шестлѣтній. Бтрѣре се обаче разгнѣваха на Савинъ; зашто направиха съ Римланъ миръ, и єдинодушнъ устремиха се на тогавашна Римска держава, заминаха Тѣръ рѣка все поразиха и на 594-е, осадиха Фидинъ градъ и овладаха го. Но това тѣхно отъ Савинъ раздваланѣ, и това тѣхно на Римланъ насиліе прикара ги да отпадатъ отъ перва своа честь и слава; зашто на 593-е, Таркиній собра сичка своа си сила и насиліе на противъ Бтрѣровъ: многъ пакости направи тогова на Вѣинскій народъ; на 589-е, насили онѣа стражы цю кеха оставены во Фидинъ, овлада го и опалѣни. На 588-е, собра още повече по голема сила на противъ Бтрѣровъ и Савинѣ, сосъ кои се ви тѣврде зѣе при Бретъ, мѣсто Савинско, и големо кровопролитіе стана въ това сраженіе. На 587-е, като гледаха Бтрѣре и чеха че Таркиній се придготвѣва пакъ за бой, и като имаха предъ Очн онѣа кровопролитно сраженіе, предпочтеха примиреніе, межели бой: испратиха посланницы свои на Таркиніа да мѣ просатъ миръ, кой и полдчиха, но съ многоцѣнно воздданіе: „Ils lui présentèrent une couronne d'or, un siége d'ivoire, un septre d'or, une espèce de mante mellée de pourpre et d'autres couleurs. On ajoute qu'ils lui offrirent aussi douze haches de la part de douze villes. Chaque ville, parmi les Etrusques, avait un licteur qui marchait devant le Roi, portant une hache entourée de faisceaux de verges, et lorsque les douze peuples réunis

partaient pour quelque expédition, les douze licteurs marchaient devant celui qui avait le souverain commandement. Cette cérémonie fut adoptée par les Romains, soit du tems de Romulus, soit, comme quelques-uns l'ont cru, sous le regne de Tarquin. „ Повѣствованіе предпоставлава че тѣа вышереченны веши да са даденъ отъ Бтрѣры на Римланъ, но сминава се и не може да рече точнъ кога са дадени и за каква причина чистъ. Това самъ отъ тѣа многоцѣнны и великолѣпны веши може да се увѣри всакій человекъ четѣа Бтрѣскій или правилнѣ рѣши Славанскій народи въ превосходно богатство са были предъ Римско вѣтѣе и предъ Римска власть, каквото на 15-та стр. во 5-й томъ Любословіа рекохмє. Но слѣдственнъ каквото ще видимє, Римска недержима сила, и богатство расточи, и народъ Бтрѣскій уничтожи, и власть негова изъ Италия отложи.

Мозгъ человекскій.

Мозгъ (мозокъ) человекскій пристигнѣва обыкновеннъ въ совершенно умноженіе около 7 и 8 годинъ отъ каквото се роди человекъ; а това умноженіе мозга, сир. тѣа тажесть никога не се смалува, точію въ послѣшна старость. Като се ражда человекъ, тажесть мозга є най голема. Тѣа тажесть въ това время є єдна шестъчастица $\frac{1}{6}$ споредъ сичко тѣло, сир. ако є сичко тѣло блитръ, той є єдна; а около втора година, мозгъ има тажесть равномѣрна сосъ пѣтнадесата частица $\frac{1}{15}$ споредъ сичко тѣло, на трета осмьнадесата частица $\frac{1}{18}$ споредъ сичко тѣло, а около пѣтнадесать годинъ има равнотаженіе сосъ двадесать и четвѣрта частица $\frac{1}{24}$ споредъ сичко тѣло, а около двадесата година има тажесть тридесать и пѣта частица $\frac{1}{35}$, сир. сичко тѣло ако є 35 оки, той є 1 ока. А отъ томъ возрастѣ, сир. послѣ отъ 20 годинъ дори до седмьдесатъ, тажесть мозга приключава се междъ 35 и 40-та частица споредъ сичко человекско тѣло.

Совершенно человекъ има мозгъ по кольшей части соразмѣрнъ сосъ тѣлесна негова тажесть; и има различіе отъ 3 літры и 8 унги, до 4 літры и 11 унги. Споредъ доказательство окаче остроумнѣи человекы иматъ мозгъ многъ по големъ и тажокъ.

(Отъ Вллен. Хрона.)

Басна.

БѢНА ЛИСИЦА СОГЛЕДА У БѢНА ЛАВКА (АДКАНЪ) ГЛАВА ПРЕИЗРАДНЪ И ТОЧНЪ КАКЪ ЧЕЛОВѢЧЕСКА ГЛАВА НАПРАВЕНА; НО КАТО ПРИГЛЕДНА ДОБРЕ И ПОЗНА ЧЕ НЕ Е НИЩО, САМЪ БѢНА НАПРАВА, ИЗВЫКА: Ш КОЛКЪВА КРАСНА ГЛАВА, А МОЗОКЪ НЕМА!

ОБЪВЛЕНІВЪ.

ПОНЕЖЕ ТОВА ЛЮБОСЛОВНО СПИСАНІЕ НА СЕКІЙ МѢСАЦЪ ИЗДАВА СЕ НА БѢНА ОСМОЛИСТНА КНИЖКА, ПРИСТОЙНО И СПОСОБНО НАМѢРЮВАМЪ ДА ПРИКАНИМЪ ВСИ ВООБЩЕ ЛЮБОЧИТАТЕЛИ, А НАИПАЧЕ ВСИ НАРОДНЪ УЧИТЕЛИ И УЧЕНЪ, АКО ПРОИЗВОЛАВАТЪ ДА ПОЧТАТЪ ТОВА ОБЩЕНАРОДНО СПИСАНІЕ СОСЪ ТѢХНИ ПОЧТЕННИ ОБОЗРѢНІА, КОИ ДА ПРИГЛЕДВАТЪ И ДА НАСТАВЛАВАТЪ ВО ОБЩЕНАРОДНА ПОЛЬЗА КОЛКЪТО ЗА ПРАВОПИСАНІЕ СЛАВЕНО-БОЛГАРСКАГЪ АЗЪКА, ТОЛКЪВА И ЗА НЕГОВО ПИСМЕННО ГАВОРЕНѢ И ПРАВОРѢЧІЕ, МОЖАТЪ ДА ГИ ИСПРАТАТЪ ТЪВА ВЪ СМУРНА ЧРЕЗЪ ПОВСЮДА НАСТОАТЕЛИ И РАЗДАВАТЕЛИ ОНЫА, КОИ СА НА КНИЖНЪЙ КРАИ НАПИСАНИ. СЪ ТІА ТѢХНИ ПОЧТЕННИ ОБОЗРѢНІА МОЖАТЪ ДА ПРЕДПОСТАВАТЪ СИЧКО НЕЩО ЦЮ ВЗИРАЕ ЗА УЧЕНІЕ ЮНОШЕСКО И УЛЪЧШЕНІЕ УЧИТЕЛЬНО И УЧИЛИЩНО. МОЖАТЪ ДА ПОКАЖАТЪ САМІИ УЧИТЕЛИ КАКЪ НАДКИ СА ПРИСТОЙНЪИ И СПОСОБНЪ ЗА СВОИ СИ УЧЕНИЦЪ; ОТЪ КАКЪ УРОЦЪ И УЧЕНІА СПОРЕДЪ СВОА СИ ВОЗМОЖНОСТЪ ИМАТЪ ТѢХНИ УЧЕНИЦЪ ПОТРЕБА; КАКЪ КНИГИ ПРИСТОЙНЪИ И КАКЪ СПИСАНІА СПОРЕДЪ ТѢХНА УМНА СИЛА МОЖАТЪ ДА СОДѢЙСТВОВАТЪ И ДА ГИ ПРАВАТЪ ДОБРЪИ И ПОЛЪЗНЪ ГРАЖДАНЪ. ТІА НЕЩА КАТО СЕ ПРЕДПОСТАВАТЪ ПИСМЕННО И РАЗСЪДИТЕЛЬНО, МОЖЕ ДА СЕ ПОСТАВАТЪ И ДѢЙСТВИТЕЛЬНО, И ДА СЕ ИЗДАВАТЪ ТАКЪВА КНИГИ, КОИ НАСТАВЛАВАТЪ НА ВСАКО БЛАГОПРАВІЕ И БЛАГОЧИНІЕ, И КОИ МОЖЕ ДА ПОЛЪЧИ БОЛГАРСКОЕ ЮНОШЕСТВО СЪ ДОЗВОЛЕНІЕМЪ СВАЩЕННАГЪ И ЧЕЛОВѢКОЛЮБИВАГЪ ПРАВЛЕНІА СВАТЪА ВОСТОЧНАА НАШАА ЦЕРКВИ, КОА И ПРЕДПОЧИТА ОТЪ СИЧКО ДРЪГО ЗА СВОИ ИСТИ ЧАДА БЛАГОПРАВІЕ, БЛАГОЧИНІЕ, АДШЕВНОЕ ЖЕ И ТѢЛЕСНО ПРОСВѢЩЕНІЕ И СПАСЕНІЕ.

ТАКЪВА НАРОДНИ ОБОЗРѢНІА НЕ САМЪ ЧЕ ПОЛЪЗВАТЪ ЗА ЮНОШЕСКО УЧЕНІЕ, НО ВООБЩЕ МОЖЕ ДА СОДѢЙСТВОВАТЪ ЗА СЕКАКВО ЖВЪТОПОЛЪЗНО И ХУДОЖЕСТВЕННО НАСТАВЛЕНІЕ. МОЖЕ СЕКІЙ ДА ПРЕДПОСТАВИ ПИСМЕННО И НАСТАВИТЕЛЬНО ЗА ОБЩА ПОЛЬЗА ОНОВА, ВЪ КОЕ ИМА

ПРИСТОЙНО ИСКУСТВО, И КОЕ Е РАБОТИЛЪ МНОГО ВРЕМА ТА ИМА СОВЕРШЕННО ПОНАТІЕ И ЗНАНІЕ. СЪ ТАКЪВА ПРЕДПОСТАВЛЕННИ ДОКАЗАТЕЛЬСТВА И ОПИСАНІА СЕКАКВО ХУДОЖЕСТВО, СЕКАКВА РАБОТА ПРИМА ДОБРЪ УСПѢХЪ. БЧО АЗЪ ЗА ПРИМѢРЪ ОПИСАХЪ НА 17 И 18-ТА СТР. МАЛО НЕЩО ЗА ЗЕМЛЕДѢЛНО ХУДОЖЕСТВО, ДА НОВЫСЕ ПОКАЗАЛЪ И ДРЪГІЙ НѢКОИ ДА ОПИШЕ НѢКОИ ПОНАТІА, КОИ Е ТОЙ ПОЗНАЛЪ ОТЪ ЗЕМЛЕДѢЛЦЪ И ДА СЕ ПРЕДПОСТАВАТЪ ВО ОБЩО ЗРѢНІЕ ЗА ОБЩА И ЧЕЛОВѢКОЛЮБИВА ПОЛЬЗА ЗА БЛАГІЙ УСПѢХЪ ВЪ ЗЕМЛЕДѢЛАНІЕ, КОЕ Е ПЕРВО ОСНОВАНІЕ ЗА СИЧКИ БЛАГОПОЛЪЧІА ЧЕЛОВѢЧЕСКИ. И НЕ САМЪ ЗА ТОВА, НО И ЗА СЕКАКВО ХУДОЖЕСТВО, ВЪ КОЕ ИМА ДОБРО И ТОЧНО ПОНАТІЕ, МОЖЕ ДА ГО ПРЕДПОСТАВИ ВО ОБЩЕСТВО, ЗА ДА СЕ ПОЛЪЗВАТЪ И ДРЪГИ ОТЪ НЕГО, И ТАКА СЕ УМНОЖАВАТЪ ДОБРИ ПОНАТІА И ЗНАНІА ЗА СЕКАКЪ РАБОТЫ СОСЪ КОИ СЕКІЙ ЖИВЕЕ, И ОТЪ КОИ СИЧКО СВОЕ БЛАГОПОЛЪЧІЕ ЖЕЛАЕ ДА ПРИДОБЫВА.

ЗА ТАКЪВА ПРОЧЕЕ ПОЛЪЗНИ ОБОЗРѢНІА ПРИКАНИВАМЪ СИЧКИ РОДОЛЮБИВЪ ЧИТАТЕЛИ, И ПРИНУЖДАВАМЪ ВСИ ИСКЪСНЪ ХУДОЖНИЦЪ, ЗА ДА ПРЕДПОСТАВИ СЕКІЙ ПО ДОЛЖНОСТИ СВОЕЙ ОНОВА, КОЕ ОТЪ НЕГОВО ОПЫТНО ХУДОЖЕСТВО, И ОТЪ НЕГОВО ОСОБНО И ПРИРОДНО ДАРОВАНІЕ ПРОИХОЖДА ЗА ОБЩА И НАРОДНА ПОЛЬЗА.

СЕКО ОБАЧЕ ОБОЗРѢНІЕ ТРЕБЪВА ДА ИМА ИМА ИЗДАТЕЛА СВОЕГЪ ПОДПИСАНО, И ОНОВА, КОЕ ИМА НѢКОИ ПРОТИВНОСТИ, СИР. ПРОТИВОШЕСТВЪВА НА НАСТОАЩЕЕ ПРЕМЪДРО И ЧЕЛОВѢКОЛЮБИВО, ГРАЖДАНСКО ЖЕ И ЦЕРКОВНО ПРАВЛЕНІЕ, ИЛИ ЛИЧНО ОБЛИЧАВА НѢКОГО, НЕ Е ПРИАТНО ВЪ ТОВА ЛЮБОСЛОВНО СПИСАНІЕ, КОЕ НЕ ПРЕДПОЧИТА ДРЪГО, САМЪ ПО ДОЛЖНОСТИ, ДА ПРЕДПОСТАВЛАВА ПОХВАЛЬНЪИ И ДОБРЪ РАБОТЫ, А ОНЫА ЦЮ НЕ СА ДОСТОПОХВАЛЬНЪИ, ПОТАЕННИИ, САМЪ ОТЪ СЕБЕСИ ПОКАЗЪВАТЪ СЕ ЧЕ НЕ СА ДОБРЪ.

Оглавленіе.

Земледѣльное художество, 17. Грамота Иванъ Антиоха Кви., 19. Замѣчаніе Грамоты, 20. Рѣчь благодарна, 21. Человѣческой животъ, 21. Славенски племена съ таблица кои са и какви, 22—23. Византъ, или Константинъ градъ, 24. Сармате и Готѣ, 25. Богато художество, 26. Иерусалимъ градъ, 27. Иерусалимскій хиамъ, 28. Совѣтованіе Феодосіево, 29. Діалекти и мѣшцы, и Раздмѣнъ человекъ, 29. Славенска Древность, 30. Сакине и Вѣине, 30. Мозгъ человеческій, 31. Басна, и Обавленіе в. 32.

Цѣна за 10-ть мѣсяцевъ предоплаченная

29 Третья въ Киндигинскомъ помѣстьи: I. Пала Ул. Маршала

7 Третья на 1 Кирковѣ въ С. помѣстьи: I. Диндига Коробинова

8 Третья въ Блочно-Бордигинскомъ помѣстьи: I. Диндига Диндига, въ Блочно

I. Мухоморова, въ Блочно-Бордигинскомъ помѣстьи: I. Диндига

25 Третья въ Болотовѣ: въ Блочно-Бордигинскомъ помѣстьи: I. Диндига X. Перковина, въ Третья

Третья помѣстьи: I. Диндига X. Перковина, въ Блочно-Бордигинскомъ помѣстьи: I. Диндига X. Перковина

Шестая помѣстьи: I. Диндига X. Перковина, въ Блочно-Бордигинскомъ помѣстьи: I. Диндига X. Перковина

Шестая

25 Третья въ Флоридѣ: въ Блочно-Бордигинскомъ помѣстьи: I. Диндига X. Перковина, въ Флоридѣ

помѣстьи: I. Диндига X. Перковина, въ Блочно-Бордигинскомъ помѣстьи: I. Диндига X. Перковина

25 Третья въ Мухоморова, въ Блочно-Бордигинскомъ помѣстьи: I. Диндига X. Перковина, въ Мухоморова

I. Диндига X. Перковина, въ Блочно-Бордигинскомъ помѣстьи: I. Диндига X. Перковина, въ Мухоморова

25 Третья въ Блочно-Бордигинскомъ помѣстьи: I. Диндига X. Перковина, въ Блочно-Бордигинскомъ

Цѣна за 12-ть мѣсацъ предплащанна.

- 24 Гроша въ Кѡнстантінополь при настоателя Г. Рачла Хпз. Маврида.
7 Рѣбли или $1 \frac{1}{2}$ Карконка во Одесса, при Г. Димитріа Кокоранова.
3 Рѣбіта за Влахо-Богданіа: въ Галацъ, при Г. Гѣургіа Димитріева; въ Браила, при Г. Міхаила Поповича; въ Бѣкѣрециъ, при Г. Прокопіа Балаанова.
25 Гроша за Болгаріа: въ Руссе (Рѣхѣвкѣ), при Г. Г. Братіа Х. Петковичи; въ Терновъ градъ, при Г. Панагішта Х. Н. Керемитчиогла; въ Ловечъ, при Г. Герги Донкова; въ Шѣменъ, при Г. Анастасіа Х. Стоанова; въ Хотелъ и Сливенъ, при Г. Х. Міхала Минчовича.
25 Гроша за Фракіа: во Ядріанополь, при Г. Куріака Ставчевича; во Філіппополь, при Г. въ Пазарджикъ, при Г. Х. Цѣна Стойовича; въ Самковъ, при Г. Ніколаа Варстоанова.
25 Гроша за Македоніа: въ солѣнъ, пре Г. Кѡнстантіна Вкономона; во Велесъ, при Г. Ангела Х. Петкова Палашовича; въ Кратово, при Г. Алексіа Фѣд.
28 Гроша за Сербіа: въ Бѣлградъ, при Г. Куріала Димитріевича.
-